

Kaupunkiagenda EU:lle

Amsterdamin julkilausuma

Kaupunkiagenda EU:lle

Amsterdamin julkilausuma

Tällä asiakirjalla perustetaan Kaupunkiagenda EU:lle 'Amsterdamin julkilausuma'

Hyväksytty kaupunkiasioista vastaavien EU-ministerien epävirallisessa kokouksessa Amsterdammassa, Alankomaissa, 30.5.2016.

Amsterdammassa, Alankomaissa, pidettiin 30.5.2016 kaupunkiasioista vastaavien EU-ministerien epävirallinen kokous Euroopan unionin (EU:n) puheenjohtajamaan Alankomaiden kutsumana.

Kokoukseen osallistuivat myös energiaunionin varapääjohtaja, EU:n aluepolitiikasta vastaava komissaari ja edustajia Euroopan parlamentista, Alueiden komiteasta (AK), Euroopan talous- ja sosiaalikomiteasta (ETSK), Euroopan investointipankista (EIP), Turkista, Norjasta, YK:n asuinyhdyskuntaohjelmasta (UN-Habitat) ja muista asian parissa toimivista järjestöistä, joihin kuuluivat muun muassa EUROCITIES-verkosto ja Euroopan kuntien ja alueiden neuvosto (Council of European Municipalities and Regions, CEMR), Euroopan kaupunkitiedon verkosto (EUKN), URBACT-ohjelma, ESPON (European Observation Network for Territorial Development and Cohesion) tutkimusohjelma sekä Euroopan arkkitehtuuripoliittinen verkosto (European Forum for Architectural Policies, EFAP).

Johdanto

Euroopan unioni on yksi maailman pisimmälle kaupungistuneista alueista. Nykyään yli 70 prosenttia Euroopan unionin kansalaisista asuu kaupunkialueella^{1 2}. YK ennustaa heidän osuutensa nousevan 80 prosenttiin³ vuoteen 2050 mennessä. Kaupunkialueiden kehitys vaikuttaa suuresti siihen, kuinka kestävä (taloudellinen, ekologinen ja sosiaalinen) kehitys edistyy Euroopan unionissa ja sen kansalaisten keskuudessa.

Kaiken kokoiset kaupunkiseudut voivat toimia talouden vetureina edistäen kasvua, luoden työpaikkoja kansalaisille ja parantaen Euroopan kilpailukykyä maailmanlaajuisilla markkinoilla. Tätä nykyä 73 prosenttia kaikista työpaikoista ja 80 prosenttia korkea-asteen koulutuksen saaneista 25–64-vuotiaista eurooppalaisista on sijoittautunut suuriin ja pieniin kaupunkeihin ja esikaupunkialueille. Kaupunkialueille keskittyvät kuitenkin myös monet ongelmat, kuten väestöryhmien eriytyminen, työttömyys ja köyhyys.

Kun yllä mainitut seikat otetaan huomioon, kaupunkialueiden rooli on keskeinen EU:n pyrkiessä toteuttamaan EU 2020 tavoitteitaan ja ratkaistessa monia kiireellisimmistä haasteistaan, joihin myös tämänhetkinen pakolais- ja turvapaikanhakukriisi kuuluu. Kaupunkien viranomaisilla⁴ on keskeinen rooli kaikkien EU-kansalaisten päivittäisessä elämässä. He ovat usein se hallinnon osa, joka on kaikkein lähimpänä kansalaisia. Euroopan kaupunkien kestävä kehitys onnistuminen on erittäin tärkeää Euroopan unionin taloudellisen, sosiaalisen ja alueellisen koheesion sekä sen kansalaisten elämänlaadun kannalta.

Mihin kaupunkiagenda tarvitaan?

Jotta Euroopan unionin täysi potentiaali saataisiin käyttöön ja sen strategiset tavoitteet toteutettua, kaupunkiagenda EU:lle pyrkii ottamaan kaupunkien viranomaiset mukaan parempaan sääntelyyn, parempaan rahoittamiseen ja parempaan tietopohjaan ja tiedonvaihtoon tähtääviin toimiinsa;

- EU-lainsäädäntö pannaan suurelta osin täytäntöön kaupunkialueilla ja sillä on suoria ja epäsuoria vaikutuksia kaupunkien viranomaisiin. Joskus EU-lainsäädännön vaikutukset ovat keskenään ristiriitaisia, ja sen täytäntöönpano paikallistasolla voi olla vaikeaa. EU-säännöksissä tulisikin näin ollen ennakoita tämän kaltaiset vaikeudet.
- Kaupunkien viranomaiset kuuluvat keskeisiin EU-rahoituksen saajiin. Olemassa olevien rahoitusjärjestelmien hyödyntäminen on kuitenkin joskus hallinnollisesti raskasta. Kaupunkiagendan tavoitteena on parantaa olemassa olevien rahoitusmahdollisuuksien saatavuutta ja koordinoitua sekä osaltaan yksinkertaistaa niitä.
- Kaupunkialueiden kehittymistä koskeva tieto on sirpaleista, ja myönteisiä kokemuksia voisi olla helpompi arvioida, levittää ja hyödyntää. Kaupunkiagendan tarkoituksena on näin ollen parantaa kaupunkipolitiikkaa koskevaa tietämystä ja lisätä tiedonvaihtoa hyväksi koetuista käytännöistä.

¹ Luku perustuu kaupunkialueiden (suuret ja pienet kaupungit sekä esikaupungit) 'kaupungistumisasteen' määritelmään: <http://ec.europa.eu/eurostat/web/degree-of-urbanisation/overview>

² Julkilausumassa termiä 'kaupunkialue' käytetään kaikenlaisista ja kaiken kokoisista kaupunkitaajamista ja niiden asukkaista, sillä termien 'suurkaupunki' ja 'kaupunkialue' tarkoissa määritelmissä on eroja jäsenvaltioiden välillä.

³ Tämä ennuste perustuu kansallisiin määritelmiin, jotka voivat erota 'kaupungistumisasteen' määritelmästä. EU-tasolla tulokset ovat kuitenkin lähes vastaavat kuin termin 'kaupungistumisaste' määritelmää sovellettaessa

⁴ Termiä 'kaupunkien viranomaiset' käytetään viittamaan yllämainittujen 'kaupunkialueiden' hallinnosta vastuussa oleviin asianmukaisiin viranomaisiin, olivat ne sitten paikallisia, alueellisia, suurkaupunkikohtaisia ja/tai kansallisia viranomaisia.

Jotta kaupunkialueiden täysi potentiaali saadaan hyödynnettyä, sekä alakohtaisten politiikkojen etä hallinnon eri tasojen välille tarvitaan yhteisiä menettelytapoja. Viisaan kaupunkihallinnon ja -politiikan takaamiseksi kaupunkien haasteiden ratkaisemiseen tähtäävää tasapainoista, kestäväää ja integroitua lähestymistapaa tulisi soveltaa kaupunkikehityksen kaikkiin tärkeimpiin osa-alueisiin (erityisesti taloudellisiin, ekologisiin, sosiaalisiin ja kulttuurisiin puoliin) EU:n kestäväää kaupunkikehitystä käsittelevän Leipzigin peruskirjan mukaisesti. Kaupunkialueisiin vaikuttavien poliittisten linjausten keskinäistä täydentävyyttä ja niiden kaupunkiulottuvuutta tulee vahvistaa. Tämä voidaan saavuttaa ottamalla mukaan hallinnon kaikki tasot, varmistamalla koordinointi ja tehokas vuorovaikutus politiikan eri alueiden välillä kunnioittaen täysin toissijaisuusperiaatetta ja kunkin tason toimivaltuuksien mukaisesti. Kaupunkiagenda EU:lle tarjoaa uuden monitasoisen ja eri sidosryhmien yhteistyötä hyödyntävän yhteistyömuodon, jonka tarkoituksena on lujittaa EU-politiikan kaupunkiulottuvuutta. Kukin toimija voi vapaasti päättää, missä määrin osallistuu kaupunkiagendan toteuttamiseen.

Kaupunkialueiden yhä monimutkaisempien haasteiden ratkaisemisen kannalta on tärkeää, että kaupunkien viranomaiset tekevät yhteistyötä paikallisten yhteisöjen, kansalaisyhteiskunnan, yritysten ja tutkimuslaitosten kanssa. Yhdessä nämä kaikki ovat tärkeimpiä kestäväää kaupunkikehitystä muovaavia tekijöitä, joilla tähdätään kaupunkialueiden ekologisen, taloudellisen, sosiaalisen ja kulttuurisen kehityksen edistämiseen. EU-tason, kansallisten, alueellisten ja paikallisten poliittisten linjausten tulisi määritellä tarvittavat puitteet, joiden rajoissa kansalaiset, kansalaisjärjestöt ja kaupunkien viranomaiset pystyvät yhdessä tutkimuslaitosten avustuksella vastaamaan kaikkein kiireellisimpiin haasteisiin.

Kaupunkiagenda EU:lle tunnustaa Euroopan monikeskuksisen rakenteen ja EU:n kaupunkialueiden (sosiaalisen, taloudellisen, alueellisen, kulttuurisen ja historiallisen) monimuotoisuuden. Lisäksi kaupunkiagenda tunnustaa kaikenkokoisten ja -laisten kaupunkialueiden merkityksen Euroopan unionin edelleen kehittämisen kannalta. Yhä suurempi osa kaupunkien haasteista on luonteeltaan paikallisia, mutta ne vaativat laajempia alueellisia ratkaisuja (mukaan lukien yhteyksiä kaupunkien ja maaseudun välillä) sekä yhteistyötä toiminnallisten kaupunkialueiden sisällä. Samalla kaupungeissa tehtävät ratkaisut saattavat tuottaa laajempiakin alueellisia etuja. Kaupunkien viranomaisten on siis tehtävä yhteistyötä niin omien toiminnallisten alueidensa sisällä kuin ympäröivien alueiden kanssa yhdistellen ja vahvistaen alueellista ja kaupunkipolitiikkaa.

Kaupunkiagendan luominen EU:lle

Tiellä kohti yhteistä kaupunkiagendaa EU:lle on saavutettu jo useita virstanpylväitä, kuten lista kaupunkiasioista vastaavien ministerien antamista julkilausumista kertoo (ks. liite). Niistä viimeisin, Riian julistus (kesäkuu 2015), tukee poliittisesti kaupunkiagendan kehittämistä ja tunnustaa sen mahdollisuudet edistää tasapainoista alueellista ja kestäväää kehitystä ja Euroopan yhteisten tavoitteiden saavuttamista.

Kaupunkiasioista vastaavat EU-ministerit päättivät tänään Amsterdamin pidetyssä epävirallisessa kokouksessaan Amsterdamin julkilausuman (Pact of Amsterdam) mukaisen kaupunkiagendan luomisesta EU:lle. Amsterdamin julkilausumassa kuvataan kaupunkiagenda EU:lle pääpiirteissään. Kaupunkiagendan kehittäminen on kuitenkin jatkuva prosessi. Kaupunkiagendan edistäjinä toimivat jäsenvaltiot yhdessä Euroopan komission, Euroopan parlamentin, Alueiden komitean (AK), Euroopan talous- ja sosiaalikomitean (ETSK), Euroopan investointipankin (EIP), Euroopan kaupunkien viranomaisten edustajien ja muiden asiaankuuluvien sidosryhmien kanssa.

I Kaupunkiagendan tavoitteet ja laajuus

Ministerit toteavat seuraavaa:

- 1 Kaupunkiagendalla tavoitellaan kaupunkialueiden täyden potentiaalin ja panoksen toteutumista, jotta Unionin tavoitteet ja niihin liittyvät kansalliset tavoitteet voitaisiin saavuttaa kunnioittaen täysin toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteita ja toimivaltuuksia.
- 2 Kaupunkiagendan avulla pyritään luomaan aiempaa tehokkaampi integroitu ja koordinoitu lähestymistapa sellaisiin EU:n politiikkoihin ja säädöksiin, joilla on mahdollisesti vaikutusta kaupunkialueisiin. Sillä pyritään myös edistämään alueellista koheesiota pienentämällä kaupunkialueilla ja seuduilla havaittuja sosioekonomisia eroja.
- 3 Kaupunkiagendalla halutaan ottaa kaupunkien viranomaiset mukaan politiikkojen muotoiluun ja mobilisoida ne EU-politiikkojen toteuttamiseen kaupunkiulottuvuuden vahvistamiseksi näissä politiikoissa. Tunnistamalla tarpeettomia esteitä EU:n politiikoissa ja pyrkimällä poistamaan niitä kaupunkiagendan on tarkoitus luoda kaupunkien viranomaisille entistä systemaattisempi ja yhdenmukaisempi työskentelytapa yleistavoitteiden edistämiseksi. Lisäksi sen avulla EU-politiikasta voidaan tehdä entistä kaupunkiystävällisempää, tehokkaampaa ja vaikuttavampaa.
- 4 Agendalla ei ole tarkoitus luoda EU:lle uusia rahoituslähteitä tai turhaa hallinnollista taakkaa eikä vaikuttaa nykyiseen oikeudellisen toimivallan jakoon tai olemassa oleviin työskentely- ja päätöksentekorakenteisiin eikä siirtää toimivaltaa EU-tasolle (Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 4 ja 5 artiklan mukaisesti).

Soveltamisala

- 5 Euroopan unionin neuvoston 19.11.2014 tekemien päätelmien (Nro 15802/14) mukaisesti kaupunkiagenda EU:lle noudattaa täysin toissijaisuusperiaatetta ja EU:n perussopimuksissa määriteltyä toimivaltajakoa. Lisäksi kaupunkiagenda EU:lle perustuu Eurooppa-neuvoston 26–27.6.2014 hyväksymiin päätelmiin, joiden mukaan unionin on toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden mukaisesti keskityttävä toiminnassaan aloihin, joilla sillä on todellista merkitystä. Sen olisi pidätyttävä toimimasta silloin, kun jäsenvaltiot voivat saavuttaa samat tavoitteet paremmin.

Kaupunkiagenda EU:lle keskittyy erityisesti kolmeen EU:n toimintapolitiikkojen laatimisen ja täytäntöönpanon pilariin:

5.1 Parempi sääntely

Kaupunkiagenda EU:lle keskittyy EU:n nykyisten toimintapolitiikkojen, lainsäädännön ja rahoitusvälineiden entistä tehokkaampaan ja johdonmukaisempaan täytäntöönpanoon. Paremman sääntelyn yleisten periaatteiden mukaisesti EU-lainsäädännön tulisi olla suunniteltu niin, että tavoitteet voi saavuttaa mahdollisimman pienin kustannuksin aiheuttamatta ylimääräistä lainsäädännöllistä taakkaa. Tässä mielessä kaupunkiagenda EU:lle edistää osaltaan paremman sääntelyn agendan toteuttamista. Kaupunkiagenda ei tuo mukanaan uusia säännöksiä, vaan sen katsotaan antavan epävirallisen panoksen tulevan EU-sääntelyn muotoiluun ja nykyisten säännösten muuttamiseen, jotta ne heijastelisivat paremmin kaupunkien tarpeita, käytäntöjä ja vastuita. Siinä tunnustetaan tarve välttää mahdolliset ongelmatkohdat ja minimoida kaupungin viranomaisille aiheutuva hallinnollinen taakka.

5.2 Parempi rahoitus⁵

Kaupunkiagenda EU:lle auttaa osaltaan tunnistamaan, tukemaan, integroimaan ja parantamaan kaupunkialueille tarjolla olevia perinteisiä, innovatiivisia ja käyttäjäystävällisiä rahoituslähteitä asiaankuuluvalla institutionaalisella tasolla, mukaan lukien Euroopan rakenne- ja investointirahastot (ERI-rahastot) (nykyisten lainsäädännöllisten ja institutionaalisten rakenteiden mukaisesti), jotta interventioiden toteuttamista kaupunkialueilla voitaisiin parantaa. Kaupunkiagenda ei kasvata tai luo uutta EU-rahoitusta eikä sen tarkoituksena ole lisätä kaupunkien viranomaisille kohdennettua rahoitusta. Se kuitenkin hyödyntää ja välittää edelleen saatuja kokemuksia siitä, kuinka kaupunkien rahoitusmahdollisuuksia voi parantaa kaikkien EU-politiikkojen ja rahoitusvälineiden, myös koheesiopolitiikan, kautta.

5.3 Parempi tietopohja ja tiedonvaihto

Kaupunkiagenda EU:lle parantaa osaltaan kaupunkikysymyksiä koskevaa tietopohjaa sekä parhaiden käytäntöjen vaihtoa ja tiedonvaihtoa. Luotettavan tiedon saanti on tärkeää kaupunkien monimuotoisuuden esille tuomisessa, näyttöön perustuvassa politiikanteossa ja räätälöityjen ratkaisujen hakemisessa keskeisiin ongelmiin. Kaupunkialueiden kehittämistä koskeva tieto on sirpaleista ja hyviä kokemuksia voitaisiin helpommin hyödyntää. Kaikki tähän asiaan liittyvät aloitteet toteutetaan EU:n tietosuojaa, julkisen tiedon uudelleenkäyttöä sekä massadatan, linkitetyn datan ja avoimen datan käyttöä koskevaa asianmukaista EU-lainsäädäntöä noudattaen.

- 6 Kaupunkiagendan lähtökohtana on integroitu lähestymistapa kestävästä kaupunkikehityksestä ohjaavana periaatteena, jonka avulla politiikan kolmen pilarin tavoitteet saavutetaan. Amsterdamin julkilausumassa mainittujen organisaatioiden lisäksi kaupunkiagenda EU:lle hyödyntää EU:n nykyisiä politiikkoja, rahoitusvälineitä, alustoja ja ohjelmia, kuten koheesiopolitiikan tarjoamia mahdollisuuksia (mukaan lukien sen kestävästä kaupunkikehityksestä koskeva tavoite⁶), Innovatiiviset kaupunkitoimet -välinettä (Urban Innovative Actions), URBACT-ohjelmaa, ESPON-tutkimusohjelmaa, kaupunginjohtajien energia- ja ilmastositomusta ('Covenant of Mayors'), Civitas 2020 ohjelmaa, EU:n kestävästä kaupunkikehityksen työkalua (Reference Framework for Sustainable Cities, RFSC) ja Euroopan kaupunkitiedon verkostoa (EUKN). Se ottaa täyden hyödyn irti Euroopan komission perustamasta eurooppalaisesta Smart Cities and Communities innovaatiokumppanuudesta⁷.
- 7 Kaupunkiagenda EU:lle lisää kaupunkikysymysten ja alueellisen koheesion välistä yhtenäisyyttä EU:n alueellisen agendan 2020 mukaisesti. Jäsenmaiden kaupunkiasioista vastaavien ylijohtajien kokous informoi määräajoin alueellisesta koheesiosta ja kaupunkiasioista vastaavia EU-ministereitä kaupunkiagendan kehittymisestä.
- 8 Kaupunkiagenda EU:lle edistää osaltaan YK:n kestävästä kehityksestä tavoiteohjelman (Agenda 2030) toteuttamista, erityisesti sen 11. tavoitetta "taata turvalliset ja kestävät kaupungit sekä asuinyhdyskunnat" sekä uutta kaupunkikehityksen agendaa (New Urban Agenda) osana Habitat III prosessia.
- 9 Kaupunkiagenda EU:lle tulisi toteuttaa täysin läpinäkyvästi. Kaikilla kiinnostuneille osapuolilla tulisi olla yhtäläiset mahdollisuudet saada tietoa kaupunkiagendan kulloisestakin tilasta ja osallistua kaupunkiagendan toteuttamiseen.

⁵ Tässä yhteydessä rahoituksella tarkoitetaan tietyn tarpeen, ohjelman tai hankkeen toteuttamiseen annettuja taloudellisia resursseja ja/tai rahoitusvälineitä.

⁶ EAKR-asetuksen (1301/3013) 7 artikla

⁷ Eurooppalainen Smart Cities and Communities innovaatiokumppanuus perustettiin komission tiedonannolla 10.7.2012 (C(2012)4701 final); <http://ec.europa.eu/eip/smartcities/>

II Kaupunkiagendan ensisijaiset teemat ja monialaiset kysymykset

Ministerit sopivat seuraavaa:

- 10 Eurooppa 2020 strategian älykkään, kestävän ja osallistavan kasvun tavoitteet huomioon ottaen alustava lista kaupunkiagendan ensisijaisista teemoista (satunnaisessa järjestyksessä) on seuraava (ks. teemojen tarkemmat kuvaukset kaupunkiagendan työohjelmasta):
 - 10.1 Maahanmuuttajien ja pakolaisten kotouttaminen.
 - 10.2 Ilmanlaatu.
 - 10.3 Kaupunkiköyhyys.
 - 10.4 Asuminen.
 - 10.5 Kiertotalous.
 - 10.6 Työpaikat ja osaaminen paikallistaloudessa.
 - 10.7 Ilmastonmuutokseen sopeutuminen (ml. vihreät infrastruktuuriratkaisut).
 - 10.8 Energiamuutos.
 - 10.9 Kestävä maankäyttö ja luontoon perustuvat ratkaisut.
 - 10.10 Kaupunkiliikkuvuus.
 - 10.11 Digitaalinen muutos.
 - 10.12 Innovatiiviset ja vastuulliset julkiset hankinnat.
- 11 Nämä ensisijaiset teemat ohjaavat kaupunkiagendan puitteissa toteutettavaa toimintaa (kohtien 14b, c ja d mukaisesti).
- 12 Kaupunkien kohtaamien haasteiden monimutkaisuus edellyttää erilaisten poliittisten näkökohtien yhteensovittamista, jotta ristiriitaisilta seuraamuksilta voidaan välttyä ja kaupunkialueilla toteutettavia interventioita tehostaa. Eri osanottajien toimivallan ja vastuiden mukaisesti ja ottaen samalla huomioon, ettei EU:lla itsellään ole kaikissa näistä asioista toimivaltaa, kumppanuusryhmien tulee harkita seuraavien monialaisten kysymysten merkitystä valittujen ensisijaisten teemojen kannalta:
 - 12.1 Tehokas kaupunkihallinto, johon kuuluvat kansalaisosallistuminen ja uudet hallintamallit.
 - 12.2 Hallinnolliset rajat ylittävä hallinto ja kuntien välinen yhteistyö: kaupunkien ja maaseudun välinen, maaseutualueiden välinen, kaupunkien välinen ja kansainvälinen yhteistyö; linkki alueelliseen kehittämiseen ja EU:n alueelliseen agendaan 2020 (tasapainoinen alueellinen kehittäminen).
 - 12.3 Viisas ja strateginen kaupunkisuunnittelu (linkki aluesuunnitteluun, ml. älykkään erikoistumisen tutkimus- ja innovaatiostrategiat (RIS3) ja tasapainoinen alueellinen kehitys), johon kuuluu paikalllähtöinen ja ihmiskeskeinen lähestymistapa.
 - 12.4 Integroitu ja osallistava lähestymistapa.

12.5 Innovatiiviset lähestymistavat, ml. Smart Cities kumppanuus.

12.6 Vaikutus yhteiskunnalliseen muutokseen, ml. käyttäytymisen muutokseen, joka edistää muun muassa tasapuolista tiedonsaantia, sukupuolten välistä tasa-arvoa ja naisten vaikutusmahdollisuuksien lisäämistä.

12.7 Pieniin ja keskisuuriin kaupunkeihin sekä monikeskuksiseen kehitykseen liittyvät haasteet ja mahdollisuudet.

12.8 Kaupunkien uudistaminen, mukaan lukien sosiaaliset, taloudelliset, ekologiset, tilaan liittyvät ja kulttuuriset näkökohdat. Siihen liittyy myös aiemmin teollisessa käytössä olleiden maiden jälleenrakentaminen, jonka tarkoituksena on rajoittaa rakentamattomien viheralueiden käyttöä.

12.9 Sopeutuminen väestörakenteen muutokseen ja maahan- ja maastamuutto.

12.10 Riittävien yleishyödyllisten julkisten palveluiden tuottaminen (siinä merkityksessä kuin niihin viitataan Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 14 artiklassa yhdessä pöytäkirjan N:o 26 kanssa).

12.11 Kansainvälinen ulottuvuus: linkki YK:n uuteen kaupunkikehityksen agendaan (Habitat III) (sopimusneuvottelut kesken), YK:n kestävä kehityksen tavoitteisiin (Agenda 2030) sekä joulukuussa 2015 solmittuun Pariisin ilmastopöytäkirjaan.

III Kaupunkiagendan toiminnalliset puitteet

Ministerit sopivat seuraavaa:

- 13 Kaupunkiagenda EU:lle on keskeisten eurooppalaisten toimijoiden välinen yhtenäinen toimintaohjelma. Se on uusi monitasoisen epävirallisen yhteistyön muoto, jossa jäsenvaltiot, alueet, kaupunkien edustajat, Euroopan komissio, Euroopan parlamentti, unionin neuvonantavat elimet (AK, ETSK), EIP sekä muut asiaankuuluvat toimijat tekevät kumppanuusyhteistyötä.
- 14 Kaupunkiagendasta aiheutuvat toimet kuuluvat johonkin seuraavista kategorioista:
 - a. Teemat – kaupunkiagenda keskittyy rajattuun määrään ensisijaisia teemoja (ks. luku II).
 - b. Horisontaalinen ja vertikaalinen koordinointi – teemakohtaiset kumppanuusryhmät ovat uusi monitasoisen ja eri alojen välisen (horisontaalisen ja vertikaalisen) yhteistyön muoto, jonka avulla voidaan tuottaa entistä tehokkaampia ratkaisuja kaupunkien haasteisiin ja taata aiempaa yhtenäisempi lähestymistapa kaupunkien tasolla.
 - c. Vaikutusten arviointi – Jotta EU-lainsäädännön ristiriitaisia vaikutuksia kaupunkialueisiin saataisiin vähennettyä ja paikallisen ja alueellisen tason täytäntöönpanoa kevennettyä, alueellisia vaikutuksia arvioitaessa tulisi tutkia, olisiko kaupunkialueiden kannalta olennaisten kysymysten ratkaisemiseen tarjolla parempia menetelmiä sekä erityisiä työkaluja. Tämä voidaan tehdä ottamalla EU-lainsäädännön mahdolliset vaikutukset kaupunkialueisiin entistä paremmin huomioon niin EU:n toimintapolitiikkojen laatimisessa kuin lainsäädäntöprosessissakin.
 - d. Tieto – Tiedon ja kokemusten vaihtaminen sekä kaupunkialueilla saavutettujen tulosten seuranta ovat keskeisessä asemassa kaupunkiagendan ja siihen liittyvien EU:n toimenpiteiden kehittämisen ja vaikutusten parantamisen ja arvioinnin kannalta. Kaupunkialueista tarvitaan entistä luotettavampaa tietoa ja sitä tulee myös vaihtaa siten, että samalla otetaan huomioon asianmukainen Euroopan unionin tietosuoja-lainsäädäntö, tarve minimoida hallinnollista taakkaa sekä kaupunkien viranomaisten heterogeenisyys.

Kuhunkin kategoriaan sisältyvät konkreettiset toimet on listattu kaupunkiagendan työohjelmassa.

- 15 Kaupunkiagendan hallinnointi tapahtuu seuraavalla tavalla:

Kaupunkiagendaan liittyvää toimintaa koordinoi jäsenmaiden kaupunkiasioista vastaavien ylijohtajien kokous. Jäsenmaiden kaupunkiasioista vastaavien ylijohtajien kokous

- a varmistaa, että toimet on järjestetty läpinäkyvällä tavalla, että ne on suunniteltu yhdessä jäsenvaltioiden, kaupunkien viranomaisten ja Euroopan komission (edustajien) kanssa ja että niillä on näiden tuki, että ne ovat toisiaan tukevia ja että niillä on merkittävää vaikutusta EU:n toimintapolitiikkojen laatimiseen,
- b raportoi alueellisesta koheesiosta ja kaupunkiasioista vastaavien ministerien epäviralliselle kokoukselle;
- c seuraa kaupunkiagendaan kuuluvien toimien edistymistä,
- d antaa kumppanuusryhmille palautetta toimintasuunnitelmista;
- e antaa epävirallista ohjeistusta kaupunkiagendan tulevaa kehittämistä varten,
- f arvioi nykyisiä ja tulevia kaupunkiagendan piiriin kuuluvia toimenpiteitä viimeistään vuoteen 2020 mennessä,
- g tarkistaa alustavan ensisijaisten teemojen listan, jota kaupunkiasioista vastaavat ministerit voivat muokata epävirallisessa kokouksessaan.

Kaupunkiagendan toiminnalliset puitteet on kuvattu tarkemmin työohjelmassa. Jäsenmaiden kaupunkiasioista vastaavien ylijohtajien kokous tarkistaa työohjelman ja tekee muutosehdotuksia kaupunkiasioista vastaavien ministerien hyväksyttäväksi. Yleisten asioiden neuvostolle toimitetaan raportti tehdyistä muutoksista.

IV Kumppanuusryhmät

Ministerit sopivat seuraavaa:

- 16 Kumppanuusryhmät ovat kaupunkiagendan keskeisin toteuttamisväline.
- 17 Kumppanuusryhmien on määrä kehittää monitasoinen ja eri alojen välinen hallinnallinen lähestymistapa avoimella ja läpinäkyvällä tavalla, jotta kaupunkiagendan osassa I luetellut laajemmat tavoitteet voitaisiin saavuttaa kaupunkiviranomaisia edustavien toimijoiden vahvan osallistumisen pohjalta. Kumppanuusryhmien toimintamenetelmät selitetään tarkemmin työohjelmassa.
- 18 Jotta huomion keskipiste säilyisi ja toimilla olisi todellista paikallista vaikutusta, kumppanuusryhmien tulisi tarkastella asioita alhaalta ylöspäin ja analysoida muun muassa konkreettisia kaupunkialuetapauksia, jotka valottaisivat ongelmakohtia ja kehittämismahdollisuuksia.
- 19 Kukin kumppanuusryhmä muotoilee toimintasuunnitelman, johon sisältyy konkreettisia ehdotuksia oman ryhmän teemaan liittyvän säätelyn, rahoituksen ja tiedonvaihdon parantamiseksi. Näitä voidaan pitää ei-sitovina panoksina tulevan EU-lainsäädännön, -välineiden ja -aloitteiden muovaamiseen ja nykyisten uudistamiseen.
- 20 Kumppanuusryhmien tulevaa ja nykyistä kaupunkiin vaikuttavaa EU-säätelyä koskeva palaute toimitetaan Euroopan komission harkittavaksi jäsenmaiden kaupunkiasioista vastaavien ylijohdajien kokouksen epävirallisen ohjauksen jälkeen. Lisäksi nämä ehdotukset voisi saattaa tulevien EU:n puheenjohtajavaltioiden tietoon, jotta nämä voisivat mahdollisesti sisällyttää ne oman puheenjohtajuuskautensa ohjelmaan.
- 21 Kumppanuusryhmiin osallistuminen on vapaaehtoista.

V Jäsenvaltiot

Ministerit sopivat seuraavaa:

- 22 Ryhdytään asianmukaisiin toimiin kaupunkiagendan toteuttamiseksi ja tuodaan tarvittaessa muita asiaankuuluvia elimiä kaikilta hallinnon tasoilta mukaan kaupunkiagendan täytäntöönpanoon kunkin oman toimivallan rajoissa ja toissijaisuusperiaatteen mukaisesti.
- 23 Asiaankuuluvien keskeisten kumppaneiden, myös kaupunkien ja alueellisten viranomaisten, osallistumista EU-politiikan valmisteluun sekä arviointiin tulee parantaa jäsenvaltioiden käytössä olevien nykyisten kuulemismahdollisuuksien kautta.
- 24 Euroopan komission kanssa käytävää vuoropuhelua mahdollisuuksista parantaa kaupunkialueita koskevaa tiedonvaihtoa EU-tasolla (ml. Urban Audit kaupunkitutkimus) tulisi vahvistaa siten, että samalla otetaan huomioon tarve minimoida hallinnollista taakkaa niin paljon kuin mahdollista.
- 25 Tietopohjaa ja tarvetta vastaavaa tiedonkeruuta kaupunkikehitykseen liittyvistä kysymyksistä, millä viitataan erityyppisiin kaupunkiyksiköihin EU-tasolla, tulisi parantaa tarpeen mukaan ja suhteellisuusperiaatteen mukaisesti nykyisiä työkaluja ja rahoitusvälineitä hyödyntäen ja ottaen samalla huomioon tarpeen minimoida hallinnollista taakkaa niin paljon kuin mahdollista.
- 26 Osallistutaan kaupunkien ja alueellisten viranomaisten, Euroopan komission, Euroopan parlamentin, AK:n ja EIP:n kanssa keskusteluun, joka koskee koheesipolitiikan ja muiden EU-politiikkojen kaupunkikehityksen edistämiseen, rahoitusinstrumenttien laajempaan ja tehokkaampaan käyttöön kaupungeissa sekä Euroopan strategisten investointien rahaston (European Fund for Strategic Investments - EFSI) käyttöönottoon kaupunkialueisiin liittyvässä rahoituksessa tähtäävien nykyisten välineiden parantamista, suhteellisuusperiaatetta kunnioittaen. Tähän kuuluu myös säännösten yksinkertaistaminen kaikissa rahoitusohjelmissä ja -välineissä.
- 27 Kaupunkiasioista vastaavien EU-ministerien tulisi keskustella säännöllisesti kaupunkiagendasta, mieluiten vähintään 18 kuukauden välein.
- 28 Otetaan huomioon Euroopan unionin neuvoston 12.5.2016 hyväksymät päätelmät, jotka koskevat YK:n kolmannen asumisen ja kestävästä kaupunkikehityksen konferenssin (Habitat III) yhteydessä valmisteltua uutta kaupunkikehityksen agendaa (New Urban Agenda).

VI Kaupunkien viranomaiset

Ministerit sopivat seuraavaa:

- 29 Kaupunkien viranomaisia kehoitetaan ottamaan aktiivisesti osaa kaupunkiagendan toteuttamiseen ja tarjoamaan tarvittavaa asiantuntemustaan kaikissa kaupunkiagendan puitteisissa toteutettavissa toimissa, sillä niiden rooli on ratkaiseva kaupunkiagendan toteuttamisen kannalta. Ne huolehtivat poliittisesta ohjauksesta paikallistasolla ja niillä on ratkaisevan tärkeitä näkemyksiä kaupunkien tarpeista sekä asiantuntemusta siitä, kuinka niiden kohtaamat haasteet olisi paras ratkaista.
- 30 Kaupunkien viranomaisia rohkaistaan hyödyntämään EU:n erikoistuneiden kaupunkiverkostojen tietämystä ja valmiuksia kunkin kumppanuusryhmän puitteissa.
- 31 Kaupunkien viranomaisia kehoitetaan jatkamaan yhteistyötä alueellisten viranomaisten, yksityissektorin, paikallisten yhteisöjen, tutkimuslaitosten ja kansalaisyhteiskunnan kanssa kaupunkiagendan toteuttamisessa.
- 32 EU:n virallisena alueita ja kuntia edustavana neuvoo-antavana elimenä toimivaa Alueiden komiteaa (AK) kehoitetaan antamaan panoksensa kaupunkiagendan jatkokehitykseen.
- 33 EUROCITIES-verkostoa, Euroopan kuntien ja alueiden neuvostoa (CEMR) sekä muita kaupunkien viranomaisia edustavia tahoja kehoitetaan osallistumaan suoraan kaupunkiagendan jatkokehitykseen ja vaihtamaan hyviä käytäntöjä sekä hyödyntämään kaupunkiagendan puitteissa toteutettujen toimien tuloksia, erityisesti kumppanuusryhmien työtä.
- 34 Kaikenkokoisten kaupunkien viranomaisia ja eri hallinnon tasoja kehoitetaan lisäämään keskinäistä verkostoitumista ja tiedonvaihtoa.

VII Euroopan komissio

Ministerit sopivat seuraavaa:

- 35 Ministerit ovat tyytyväisiä edistykseen, jota Euroopan komissio on saavuttanut kaupunkiagendan pääpiirteitä koskevan julkisen kuulemisen tulosten pohjalta laaditun komission yksiköiden valmisteluasiakirjan (Staff Working Document) mukaisesti.
- 36 Euroopan komissiota kehoitetaan osallistumaan aktiivisesti kaupunkiagendan toimeenpanoon ja helpottamaan jatkossakin sen täytäntöönpanoa nykyisen budjettinsa puitteissa, mukaan lukien teknisen perusavun antaminen kumppanuusryhmille 1.1.2017 alkaen.
- 37 Euroopan komissiota kehoitetaan yhdenmukaistamaan EU-politiikkojen kaupunkiulottuvuuden vahvistamiseen tähtääviä toimiaan kaupunkiagendan mukaisiksi.
- 38 Euroopan komissiota kehoitetaan edelleen vahvistamaan suoraan tai välillisesti kaupunkialueisiin vaikuttavien politiikkojensa koordinoitua läpinäkyvällä tavalla, jotta näiden keskinäinen täydentävyys paranisi ja niiden kaupunkiulottuvuus vahvistuisi erityisesti sääntelyn, rahoituksen ja tiedonvaihdon parantamisen osalta.
- 39 Euroopan komissiota kehoitetaan perustamaan yhden luokun palvelu kaupunkiagendaa koskevia asioita ja EU-politiikkojen kaupunkiulottuvuutta varten ja tällä tavoin tekemään täyden, luotettavan ja räätälöidyn tiedon saanti helpommaksi kaupunkialueille ja sidosryhmille.
- 40 Euroopan komissiota kehoitetaan varmistamaan kaupunkiagendan jatkuvuus, yhtenäisyys ja koordinoitua tukemalla tarvittaessa kaupunkiagendan puitteissa toteutettavia toimia ja erityisesti kumppanuusryhmien työtä.
- 41 Euroopan komissiota kehoitetaan kunnioittamaan kaupunkien monimuotoisuutta ja tarvittaessa ja läpinäkyvästi pohtimaan jäsenmaiden kaupunkiasioista vastaavien ylijohantajien kokouksen ohjeistuksen mukaisesti kumppanuusryhmien saavuttamia tuloksia ja suosituksia, kun se laatii kyseisiä asioita koskevia ehdotuksia ja tarkistaa EU-lainsäädäntöä, -rahoitusvälineitä ja -aloitteita.
- 42 Euroopan komissiota kehoitetaan raportoimaan säännöllisesti neuvostolle kaupunkiagendan täytäntöönpanosta ja tuloksista, ensimmäisen kerran vuoden 2017 loppuun mennessä.
- 43 Euroopan komissiota kehoitetaan jatkamaan työtään kaupunkien viranomaisien ja niitä edustavien järjestöjen kanssa nykyisin tarjolla olevien erilaisten kuulemis- ja palautemahdollisuuksien kautta, kun se kehittää asiaa koskevia uusia politiikkoja ja lakialoitteita ja arvioi olemassa olevia EU-strategioita, politiikkoja ja lainsäädäntöä.
- 44 Euroopan komissiota kehoitetaan tarvittavilta osin jatkamaan kaupunkivaikutusten arvioinnin parantamiseen liittyvää pohdintaa osana vaikutusten arviointia hyödyntäen käytettävissä olevia työkaluja ja vahvistaen sidosryhmien osallistumista. Mikäli suhteellisuusperiaatetta noudatetaan, nämä parannetut vaikutusarviointit voivat olla tärkeitä välineitä, joiden avulla kaupunki- ja alueellinen ulottuvuus saadaan aiempaa paremmin sisällytettyä uusiin EU-aloitteisiin paremman sääntelyn agendan tavoitteiden mukaisesti.

VIII Euroopan parlamentti

Ministerit sopivat seuraavaa:

- 45 Ministerit kiittävät Euroopan parlamenttia sen aktiivisesta panoksesta kaupunkiagendan luomiseksi ja kannustavat tekemään jatkossa kyseisen alan yhteistyötä aluekehitysvaliokunnan (REGI) ja laajennetun kaupunkialuetyöryhmän kanssa sekä muiden sellaisten valiokuntien ja laajennettujen työryhmien kanssa, joiden toiminnassa on selkeä kaupunkiulottuvuus.
- 46 Ministerit ovat tyytyväisiä Euroopan parlamentin päätökseen korostaa paremman sääntelyn soveltamista kaupunkiulottuvuuden vahvistamiseen EU-politiikassa.
- 47 Euroopan parlamenttia kehoitetaan tarvittaessa pohtimaan jäsenmaiden kaupunkiasioista vastaavien ylijohdajien kokouksen ohjeistuksen mukaisesti, mikä merkitys kumppanuusryhmien saavuttamilla tuloksilla ja antamalla suosituksilla on asiaan liittyvien valiokuntien esityslistojen kannalta, kun komissiossa keskustellaan uudesta ja nykyisestä EU-lainsäädännöstä.

IX Euroopan investointipankki (EIP)

Ministerit sopivat seuraavaa:

- 48 Euroopan investointipankilla (EIP) on tärkeä rooli yksin ja myös yhdessä muiden kansainvälisten rahoituslaitosten ja kansallisten kehityspankkien kanssa kaupunkiagendan piiriin kuuluvien sijoitusten rahoittamisessa, kaupunkisijoituksille myönnettävissä avustuksia ja lainoja yhdistävissä mekanismeissa sekä jäsenvaltioille annettavassa kaupunkihankkeiden valmistelua ja rahoitusvälineitä koskevassa neuvonnassa.
- 49 EIP:ia kehoitetaan tukemaan parempien rahoitusratkaisujen kehittämistä kaupunkien tarpeisiin yhteistyössä Euroopan komission kanssa, myös rahoitusvälineiden kautta.
- 50 EIP:ia kehoitetaan antamaan oma panoksensa kumppanuusryhmien työhön erityisesti rahoituksen ja tiedonvaihdon parantamiseen liittyvissä asioissa.
- 51 EIP:ia kehoitetaan soveltuvilta osin pohtimaan kaupunkiagendan saavuttamia tuloksia kaupunkilainoituksessaan, avustuksia ja lainoja yhdistävissä mekanismeissa ja tavassa, jolla neuvontapalveluita annetaan kaupunkiasioissa ottaen samalla huomioon tarve tukea kaupunkien kestävästä kehityksestä edistäviä strategioita talouskuria vaarantamatta.

X Kansalaisyhteiskunta, tutkimuslaitokset ja yritykset

Ministerit sopivat seuraavaa:

- 52 Ministerit tunnustavat kansalaisyhteiskunnan mahdollisuudet luoda innovatiivisia ratkaisuja kaupunkien haasteisiin, mikä voi osaltaan vaikuttaa julkiseen politiikantekoon kaikilla hallintotasoilla ja vahvistaa demokratiaa Euroopan unionissa.
- 53 Euroopan talous- ja sosiaalikomiteaa kehoitetaan osallistumaan oman toimivaltansa rajoissa kaupunkiagendan jatkokehitykseen.
- 54 Kansalaisyhteiskunnan organisaatioita, tutkimuslaitoksia ja yrityksiä kehoitetaan antamaan asiantuntevia neuvoja kaikissa kaupunkiagendan piiriin kuuluvissa toimissa, joiden tavoitteena on sääntelyn, rahoituksen ja tiedonvaihdon parantaminen.

Liite

Amsterdamin julkilausuma

Luettelo viiteasiakirjoista

Amsterdamin julkilausuma pohjautuu seuraavassa lueteltuihin asiakirjoihin, jotka on hyväksytty epävirallisissa alueellisesta koheesiosta ja/tai kaupunkiasioista vastaavien ministerien kokouksissa:

- The 'European Spatial Development Perspective - Towards Balanced and Sustainable Development of the Territory of the European Union' agreed at the Informal Council of Ministers responsible for Spatial Planning in Potsdam, May 1999.
- The 'Lille Action Programme' adopted at the Informal Council of Ministers responsible for urban affairs held in Lille on 3 November 2000.
- The 'Urban Acquis' adopted at the Informal Council of Ministers responsible for territorial cohesion, held in Rotterdam on 29 November 2004.
- The 'Bristol Accord' adopted at the Informal Council of Ministers on sustainable communities held in Bristol on 6-7 December 2005.
- The 'Territorial Agenda of the EU - Towards a More Competitive and Sustainable Europe of Diverse Regions' adopted at the Informal Council of Ministers responsible for spatial planning and urban development held in Leipzig on 24-25 May 2007.
- Leipzig Charter on sustainable European cities, adopted at the Informal Council Meeting of Ministers on urban development of 24-25 May 2007 in Leipzig.
- The 'Marseille Declaration' adopted at the Informal Ministerial Meeting of Ministers responsible for urban development on 25 November 2008.
- Toledo Declaration, adopted at the Informal Council Meeting of Ministers on urban development of 22 June 2010 in Toledo.
- Territorial agenda of the EU 2020, agreed at the Informal Ministerial Meeting of Ministers responsible for Spatial Planning and Territorial Development of 19 May 2011 in Gödöllo.
- The 'Road map' for the implementation of the new Territorial Agenda adopted during Polish presidency in November 2011.
- Declaration of Ministers towards the EU Urban Agenda, adopted at the informal meeting of EU ministers responsible for Territorial Cohesion and Urban Matters, Riga, 10 June 2015.

Muut hallitusten väliset asiakirjat

- The Treaty of Lisbon amending the Treaty on European Union and the Treaty establishing the European Community, signed at Lisbon, 13 December 2007 and entered into force on 1 December 2009.
- Council Resolution of 12 February 2001 on architectural quality in urban and rural environments (2001/C 73/04).
- The strategy 'EUROPE 2020', approved by the European Council on 17 June 2010 following the Commission Communication 'EUROPE 2020: A strategy for smart, sustainable and inclusive growth' dated 3 March 2010 (COM(2010)2020); and the renewed 'EU Sustainable Development Strategy', adopted by the European Council on 15/16 June 2006.
- General Affairs Council conclusions of Nov 2014 (point 32).

Seuraava luettelo sisältää Amsterdamin julistukselle ja kaupunkiagendan kehittämiseksi tärkeitä lähdeasiakirjoja. Asiakirjan mukanaoloa seuraavassa luettelossa ei pidä nähdä sen sisällölle annettuna tukena:

Puheenjohtajamaan päätelmät

- Presidency Conclusions adopted at the Informal Meeting of the Directors General of Territorial Cohesion/ Spatial Development and Urban Development on 21 November, 2013 in Vilnius.

- Presidency Conclusions adopted at the Informal Meeting of Ministers responsible for cohesion policy of 24-25 April 2014 in Athens.
- Presidency Conclusions of the Luxembourg Presidency of the Council of the European Union on the occasion of the Informal Ministerial Meetings on Territorial Cohesion and Urban Policy (26 and 27 November 2015).

Euroopan komissio

- Communication from the Commission of 6 May 1997 entitled 'Towards an urban agenda in the European Union' (COM(1997)0197).
- The Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the Committee of the Regions and the European Economic and Social Committee entitled 'Green Paper on Territorial Cohesion: Turning territorial diversity into strength' dated 6 October 2008 (COM(2008)0616).
- The Working Document of the Directorate-General for Regional Policy 'Fostering the urban dimension - Analysis of the Operational Programmes co-financed by the European Regional Development Fund (2007-2013)' from November 2008; and the Guide from the Commission on 'The urban dimension in Community policies for the period 2007 - 2013' updated in December 2009.
- Commission's report entitled 'Cities of tomorrow: Challenges, visions, ways forward', October 2011.
- Communication from the Commission of 18 July 2014 on the urban dimension of EU policies - key features of an EU urban agenda (COM(2014)0490).
- Communication from the Commission of 16 December 2014 entitled 'Commission Work Programme 2015' (COM(2014)0910).
- Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee of the Regions. Commission Work Programme 2015. A New Start (COM (2014)910),
- Commission Staff Working Document / Results of the Public Consultation on the key features of an EU Urban Agenda (SWD(2015) 109 final/2).
- Commission's report entitled 'Cities of tomorrow: Investing in Europe', Brussels, 17-18 February 2014.
- Better regulation for better results - an EU agenda (COM(2015) 215 final).

Euroopan parlamentti

- The European Parliament resolution of 24 March 2009 on the Green Paper on Territorial Cohesion and the state of the debate on the future reform of cohesion policy (2008/2174ONI)); the European Parliament report of 24 March 2009 on the urban dimension of cohesion policy in the new programming period (2008/2130(INI)).
- European Parliament resolution of 23 June 2011 on the European urban agenda and its future in cohesion policy.
- European Parliament resolution of 9 September 2015 on the urban dimension of EU policies (2014/2213ONI)).

ETSK ja AK

- Opinion of the European Economic and Social Committee (EESC) of 21 September 2011 on 'Metropolitan Areas and City Regions in Europe 2020'.
- Opinion of the Committee of the Regions of 25 June 2014 on 'Towards an Integrated Urban Agenda for the EU'.
- Opinion of the European Committee of the Regions 'The improvement of the implementation of the Territorial Agenda of the European Union 2020', 17 April 2015.
- Opinion of the EESC 'An EU urban agenda - strengthening the urban dimension of EU policymaking for a more effective delivery of Europe 2020', 23 April 2015.
- Opinion of the EESC on 'The future of the EU Urban Agenda seen from the perspective of civil society' (exploratory opinion requested by the Netherlands presidency of the EU), 17 February 2016.

- Opinion of the European Committee of the Regions 'Concrete steps for implementing the EU Urban Agenda' (requested by the Dutch EU Presidency), 8 April 2016.

Muut

- European Urban Charter, adopted by the Council of Europe's Standing Conference of Local and Regional Authorities of Europe (CLRAE) on 18 March 1992, a Session held during the annual Plenary Session of the Congress of Local and Regional Authorities CLRAE (17-19 March 1992, Strasbourg).
- European Urban Charter II. Manifesto for a new urbanity, adopted by the Congress of Local and Regional Authorities (CLARE) on the occasion of its 15th Plenary Session, Strasbourg, 29 May 2008.
- EUROCITIES strategic framework 2014-2020: towards an EU urban agenda for cities, December 2014.
- CEMR Contribution to an Urban Agenda, February 2014.
- Vienna Declaration by the Mayors of the EU Capital Cities 'A strong voice in Europe', 21 April 2015.
- CEMR Position Paper, 'Territorial development An EU Urban Agenda should facilitate local authorities' action on the ground', December 2015.
- Declaration by the Mayors of the EU Capital Cities on the EU Urban Agenda and the Refugee Crisis, 21 April 2016.
- European City Makers Agenda, May 2016.

Kaupunkiagendan työohjelma

Kaupunkiagendan työohjelma kuvailee yksityiskohtaisesti agendan toiminnalliset puitteet: työmenetelmät, konkreettiset toimet sekä agendan teemat. Se tukee kaupunkiasioista vastaavien EU-ministerien epävirallisessa kokouksessaan 30.5.2016 hyväksymää Amsterdamin julkilausumaa.

Jäsenmaiden kaupunkiasioista vastaavien ylijohdajien kokous tarkistaa työohjelman ja tekee muutosehdotuksia kaupunkiasioista vastaavien EU-ministerien hyväksyttäväksi. Yleisten asioiden neuvostolle toimitetaan raportti tehdyistä muutoksista.

Sisällysluettelo

- A Kaupunkiagendaan liittyvä hallinto
- B Alustava ensisijaisten teemojen lista
- C Kuvaus kaupunkiagendan puitteissa toteutettavista toimenpiteistä
- D Kumppanuusryhmien työmenetelmät

A Kaupunkiagendaan liittyvä hallinto

Kaupunkiagendan toiminnalliset puitteet on kuvattu Amsterdamin julkilausuman osassa III, ja työohjelmassa tarkennetaan edelleen kaupunkiagendaan liittyvän hallinnon kuvausta.

Jäsenmaiden kaupunkiasioista vastaavien ylijohdajien kokous

Kaupunkiagendaan liittyvää toimintaa koordinoi jäsenmaiden kaupunkiasioista vastaavien ylijohdajien kokous. Kun asialistalla on kaupunkiagendaan liittyviä asioita, ylijohdajien kokoukseen osallistuvat jäseninä jäsenvaltiot, Euroopan komissio, alueiden komitea (AK), Euroopan kuntien ja alueiden neuvosto (CEMR) sekä EUROCITIES-verkosto osoituksena kaupunkiagendan monitasoisesta luonteesta. Kumppanivaltiot, ETSK, Euroopan parlamentti, EIP, URBACT, ESPON ja EUKN osallistuvat ylijohdajien kokoukseen tarkkailijoina. EU:n puheenjohtajamaa voi kutsua myös muita sidosryhmiä tarkkailijoiksi.

Kun asialistalla on kaupunkiagendaan liittyviä kaupunkikysymyksiä, ylijohdajien kokouksen valmistele ja järjestää kulloinenkin EU:n puheenjohtajamaa, joka myös toimii kokouksen puheenjohtajana yhdessä komission kanssa.

Kaupunkikehityksen työryhmä

Kaupunkikehityksen työryhmä (Urban Development Group, UDG) on jäsenmaiden kaupunkiasioista vastaavien ylijohdajien kokouksen epävirallinen neuvoa-antava elin. Jotta EU:n kulloisenkin puheenjohtajamaan vapaa oikeus esittää omia tavoitteitaan kokouksen käsiteltäväksi voidaan varmistaa ja kaupunkiagendan jatkuvuus taata, kaupunkikehityksen työryhmällä on kaksi tehtävää: keskustella kaupunkikysymyksistä yleisesti hallitustenvälisellä tasolla ja antaa kaupunkiagendaa koskevia neuvoja ylijohdajien kokoukselle. Mikäli se katsotaan tarpeelliseksi, kaupunkikehityksen työryhmän kokous voidaan jakaa kahteen eri osaan yllä mainittujen tehtävien mukaisesti.

Kaupunkiagendan puitteissa kaupunkikehityksen työryhmä toimii ylijohdajien kokoukselle sekä neuvoa-antavana että valvovana elimenä.

Kun asialistalla on kaupunkiagendaan liittyviä asioita, kaupunkikehityksen työryhmä kutsuu mukaan tarkoituksenmukaisia edustajia jäsenvaltioista (kansalliset kaupunkiasioiden asiantuntijat), Euroopan komissiosta, EU:n neuvoa-antavista elimistä (AK, ETSK), EIP:sta sekä kaupunkien viranomaisten joukosta (CEMR, EUROCITIES) osoituksena kaupunkiagendan monitasoisesta luonteesta. Kumppanivaltiot, URBACT, ESPON ja EUKN osallistuvat kaupunkikehityksen työryhmän kokoukseen tarkkailijoina. EU:n puheenjohtajamaa voi kutsua myös muita sidosryhmiä tarkkailijoiksi.

Kun keskustelu koskee kaupunkiagendaan liittyviä kaupunkikysymyksiä, kaupunkikehityksen työryhmän kokouksen valmistelee ja järjestää kulloinenkin EU:n puheenjohtajamaa, joka myös toimii kokouksen puheenjohtajana yhdessä komission kanssa.

Ohjaus

Ylijohtajien kokous antaa ei-sitovaa ohjausta kaupunkiagendaan liittyvää toimintaa varten kaupunkikehityksen työryhmän antamien neuvojen mukaisesti. Tämän epävirallisen ohjeistuksen sisältö muodostetaan yksimielisyyden pohjalta.

B Alustava ensisijaisten teemojen lista

Listan pohjana käytettiin Alankomaiden heinäkuussa 2015 järjestämää, jäsenvaltioiden sekä kaupunkien ja alueellisten viranomaisten edustajien keskuudessa tehtyä kyselyä, 27.5.2015 julkaistussa komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa (EU:n kaupunkiagendan pääpiirteitä koskevan julkisen kuulemisen tulokset SWD (2015) 109 final/2) esitettyjä pohdintoja sekä kolmen asiaan liittyvän (Euroopan komission syyskuussa 2015 järjestämän) teemakohtaisen työpajan tuloksia. Ensisijaiset teemat ovat liitteessä mainittujen hallitustenvälisen asiakirjojen mukaisia.

Lista esiteltiin jäsenmaiden kaupunkiasioista vastaavien ylijohtajien kokoukselle Luxemburgissa lokakuussa 2015, ja siitä tehtiin periaatepäätös.

Teemat valittiin seuraavien valintakriteerien perusteella:

- Teemojen tulee edellyttää integroitua EU-tason toimia ja monitasoista yhteistyötä.
- Teemoilla tulee olla jäsenvaltioiden, Euroopan komission ja kaupunkien viranomaisten selkeä tuki.
- Teemat keskittyvät kaupunkialueiden merkityksellisimpiin haasteisiin.
- Teemojen avulla on mahdollisuus saada aikaan konkreettisia tuloksia kohtuullisessa ajassa.
- Teemat edistävät EU 2020 tavoitteita.

Ylijohtajien kokous voi tarkistaa tämän listan yksimielisyyden pohjalta, ja kaupunkiasioista vastaavat EU-ministerit tekevät siihen tarvittavat muutokset. Ylijohtajien kokous tarkistaa teemalistan vuosittain ja antaa asiaan liittyvän ohjeistuksen. Kuka hyvänsä ylijohtajien kokoukseen osallistuvista jäsenistä voi jättää yksityiskohtaisen neuvoo-antavan ehdotuksen listan muuttamiseksi yllä kuvattujen kriteerien perusteella. Kaikissa tapauksissa jokaisen kumppanuusryhmän työ keskittyy toimenpiteisiin, joilla nykyinen kaupunkialueita koskeva EU-sääntely ja -rahoitus saataisiin paremmin käyttöön, sekä parhaiden käytäntöjen, tietämyksen ja toimivien esimerkkien esittelyyn ja jakamiseen. Kumppanuusryhmien työstä ei aiheudu toimia, jotka loisivat uusia EU-säännöksiä tai aiheuttaisivat tarvetta lisätä tai luoda uutta rahoitusta.

Alustavalle ensisijaisten teemojen listalle valitut teemat on esitelty alla (satunnaisessa järjestyksessä) ainoastaan niiden havainnollistamiseksi ja keskustelun pohjaksi. Ne eivät millään tavoin rajoita tulevaa työtä tai aseta rajoitteita tuleville kumppanuusryhmille.

1 Maahanmuuttajien ja pakolaisten kotouttaminen

Tavoitteena on hallita (EU:n ulkopuolelta tulevien) maahanmuuttajien ja pakolaisten kotouttamista ja tarjota puitteet heidän kotoutumiselleen paikallisyhteisöjen halukkuuden ja kotouttamisvalmiuden pohjalta. Teeman piiriin kuuluvat asuminen, kulttuurinen integraatio, julkisten palveluiden tarjonta, sosiaalinen osallisuus, koulutus ja työmarkkinatoimet, toisen ja kolmannen sukupolven toimintamahdollisuudet ja alueellinen eriytyminen.

2 Ilmanlaatu

Tavoitteena on toteuttaa järjestelmiä ja politiikkoja ihmisten terveyttä ylläpitävän hyvän ilmanlaadun takaamiseksi. Teeman piiriin kuuluvat lainsäädännölliset ja tekniset näkökohdat yhdistettyinä moniin saastelähteisiin, joihin kuuluvat muun muassa autot, teollisuus ja maatalous.

3 Kaupunkiköyhyys

Tavoitteena on vähentää köyhyyttä ja parantaa köyhydessä tai sen partaalla elävien ihmisten osallisuutta epäsuotuisasti kehittyvillä asuinalueilla. Kaupunkiköyhyydellä tarkoitetaan ongelmia, jotka liittyvät köyhyyden rakenteelliseen keskittymiseen epäsuotuisasti kehittyville asuinalueille, sekä integroituja tapoja etsiä ja toteuttaa ratkaisuja kyseisiin ongelmiin.

- Paikkälähtöiset ratkaisut: epäsuotuisassa kehityskierteessä olevien asuinalueiden uudistaminen,
- Ihmislähtöiset ratkaisut: kyseisillä asuinalueilla elävien ihmisten sosioekonominen integrointi.

Huomion kohteena ovat erityisesti köyhyyden rakenteellinen keskittyminen epäsuotuisassa kehityskierteessä oleville asuinalueille (ja näiden alueiden uudistaminen) sekä lapsiköyhyys.

4 Asuminen

Tavoitteena on hyvälaatuinen ja kohtuuhintainen asuminen. Huomion kohteena ovat erityisesti kohtuuhintainen julkinen asuntotuotanto, valtiontukisäännöt sekä yleinen asumispolitiikka.

5 Kiertotalous

Tavoitteena on lisätä nykyisten materiaalien ja tuotteiden uusiokäyttöä, korjaamista, kunnostamista ja kierrätystä uuden kasvun ja työpaikkojen luomisen edistämiseksi. Esimerkiksi lisätoimet resurssituottavuuden lisäämiseksi 30 prosentilla vuoteen 2030 mennessä voisivat nostaa BKT:tä melkein prosentilla ja luoda samalla kaksi miljoonaa uutta työpaikkaa. Huomion kohteena ovat erityisesti jätehuolto (jätteiden muuttaminen raaka-aineiksi), jakamistalous ja resurssitehokkuus.

6 Työpaikat ja osaaminen paikallistaloudessa

Tavoitteena on hyvinvointi ja alhainen työttömyys. Huomion kohteina ovat erityisesti (a) yritystoiminnan houkuttelemisen ja säilyttäminen, (b) uusien yritysten luominen, (c) paikallinen tuotanto ja kulutus, (d) uusien työnteon tapojen tukeminen sekä (e) taitojen ja tarpeiden kohtaamisen varmistaminen.

7 Ilmastonmuutokseen sopeutuminen (ml. vihreät infrastruktuuriratkaisut)

Tavoitteena on ilmastonmuutoksen haitallisten vaikutusten ennakointi sekä asianmukaisiin toimiin ryhtyminen, jotta niiden kaupunkialueille mahdollisesti aiheuttamat vahingot voitaisiin estää tai minimoida. Huomion kohteena ovat erityisesti vahinkoalttiuden arvioinnit, kyky sietää ilmastonmuutosta ja riskinhallinta (ml. ilmastonmuutoksen sopeutumisstrategioiden sosiaalinen ulottuvuus).

8 Energiamuutos

Tavoitteena on saada aikaan pitkän aikavälin rakennemuutos energiajärjestelmissä eli siirtymä uusiutuvaan energiaan ja energiatehokkuuteen. Huomion kohteena ovat erityisesti energiatehokkuuden parantaminen (myös rakennuksissa), innovatiivisten energialähteiden hyödyntämisen edistäminen (esim. paikalliset järjestelmät) ja uusiutuvan energian paikallistuotannon lisääminen.

9 Kestävä maankäyttö ja luontoon perustuvat ratkaisut

Tavoitteena on varmistaa, että kaupunkialueiden muutokset (kasvu, kutistuminen ja uudistuminen) tapahtuvat luontoa kunnioittaen, jolloin elämänlaatu kohoaa. Huomion kohteena on erityisesti kaupunkirakenteen hajautuminen, aiemmin teollisessa käytössä olleiden maiden jälleenrakentaminen ja kaupunkiympäristöjen luonnonmukaistaminen/viherryttäminen.

10 Kaupunkiliikkuvuus

Tavoitteena on kestävän ja tehokkaan kaupunkiliikkuvuuden edistäminen. Huomion kohteena on erityisesti julkinen liikenne, pehmeä liikkuminen (kävely, pyöräily ja julkinen tila), esteettömyys (vammaisille, vanhuksille, pienille lapsille jne.) ja tehokas liikennejärjestelmä, jossa on hyvät sisäiset (paikalliset) ja ulkoiset (alueelliset) yhteydet.

11 Digitaalinen muutos

Tavoitteena on tuottaa parempia julkisia palveluita kansalaisille ja luoda liiketoimintamahdollisuuksia. Huomion kohteena ovat erityisesti tiedonkeruu (ml. omistussuhteet), avoimen datan parempi hyödyntäminen, tiedonhallinta (ml. kansalaisten ja kaupunkien viranomaisten valmiudet sekä tietosuojakysymykset) ja digitaaliset palvelut (ml. uudet teknologiat) sekä julkisten digitaalisten palveluiden saavutettavuus vammaisten ja vanhusten kannalta (kansainvälisten WCAG 2.0 standardien mukaisesti).

12 Innovatiiviset ja vastuulliset julkiset hankinnat

Tavoitteena on käyttää tätä tehokasta työkalua sosiaalisten ja ekologisten tavoitteiden edistämiseen ja saada enemmän aikaan vähemmällä. Teeman piiriin kuuluvat myös innovatiiviset hankintaratkaisut.

C Kuvaus kaupunkiagendan puitteissa toteutettavista toimenpiteistä

Kaupunkiagendaa EU:lle toteutetaan yhdenmukaisten toimenpiteiden avulla. Amsterdamin julki-
lausuman kohdassa 15 mainitaan erikseen neljä toimintakategoriaa: Teemat, horisontaalinen ja
vertikaalinen koordinointi, vaikutusarvioinnit ja tieto. Näiden neljän kategorian puitteissa toteutet-
tavat EU-politiikkojen kaupunkiulottuvuuden parantamiseen tähtäävät konkreettiset toimet ovat:

- 1 Kumppanuusryhmät (ks. kohta D).
- 2 Nykyisten välineiden ja aloitteiden koordinoinnin parantaminen Euroopan komission toi-
mesta Komission yksiköiden valmisteluasiakirjan⁸ mukaisesti seuraavin keinoin:
 - a Kartoittamalla kaupunkiasioihin liittyvät komission aloitteet kaupunkiagendan valituilla
teema-alueilla, jotta niiden puutteet, päällekkäisyydet ja synergiat voidaan tunnistaa.
 - b Tunnistamalla tärkeimmät toimijat, verkostot ja alustat kullakin valitulla teema-
alueella, jotta toimintaa voidaan virtaviivaistaa ja hyviä toimintatapoja vaihtaa keske-
nään.
- 3 Alueellisia vaikutuksia arvioitaessa tutkitaan, olisiko kaupunkien viranomaisten kannalta
keskeisten kysymysten ratkaisemiseen käytettävissä parempia menetelmiä sekä erityisiä
työkaluja. Kiinnitetään sekä EU:n toimintapolitiikkoja laadittaessa että lainsäädäntöproses-
sissa enemmän huomiota niihin vaikutuksiin, joita EU-lainsäädännöllä mahdollisesti on
kaupunkialueisiin.
- 4 Sovittamalla Innovatiiviset kaupunkitoimet -väline yhteen kaupunkiagendan valittujen
teemojen kanssa Euroopan komission toimesta.
- 5 URBACT-ohjelman tuoma panos ensisijaisesti teema-alueisiin ohjelmaan sisältyvän tiedon-
vaihto- ja oppimistoiminnan kautta, jonka välineinä ovat monikansallinen verkostoitumi-
nen, valmiuksien kehittäminen sekä kaupunkiasioihin liittyvän tiedon ja osaamisen hyödyn-
täminen ja levittäminen.
- 6 Sovittamalla Euroopan komission Urban Development Network (UDN) verkoston työ kau-
punkiagendan puitteisiin Euroopan komission toimesta.

⁸27.6.2015 julkaistu Komission yksiköiden valmisteluasiakirja (SWD(2015) 109 final/2)

- 7 Käyttämällä yhteisen ohjelmasuunnittelun Urban Europe aloitteen piirissä tehtyä tieteellistä työtä ja sen kehittämiä ratkaisuja tutkimuksen ja innovaation alalla näyttöön perustuviin kaupunkipolitiikkaa ja hankkeita koskevien ehdotusten ja näiden vaihdon edistämiseen.
- 8 ESPON (European Observation Network, Territorial Development and Cohesion) tutkimusohjelmaan kuuluvan erityistutkimustoiminnan tuoma panos valittuihin teemoihin siltä osin kuin se katsotaan asiaankuuluvaksi.
- 9 Kaupunkiasioista vastaavien EU-ministerien epävirallisen kokouksen järjestäminen kaupunkiagendan edistymisestä kulloisenkin EU:n puheenjohtajamaan toimesta. Suosituksena olisi pitää kokous vähintään kerran kunkin puheenjohtajakolmikον toimikauden aikana siten, että kokoukseen osallistuisivat komissio, Euroopan parlamentti, EU:n neuvoo-antavat elimet, EIP sekä kaupunkien viranomaisten ja asiaankuuluvien sidosryhmien edustajat.
- 10 Euroopan komissio järjestää jatkossakin joka toinen vuosi CITIES Forumin, jossa keskustellaan kaupunkiagendasta ja raportoidaan siitä laajemmalle yleisölle.
- 11 Asianmukaisten työkalujen ja menettelytapojen kehittäminen, jotta kaupunkiagendan täytäntöönpano tapahtuu läpinäkyvällä, osallistavalla ja tehokkaalla tavalla.

Ylijohtajien kokous voi tarkistaa toimenpideohjelman. Kaupunkiasioista vastaavat EU-ministerit tekevät tarvittavat muutokset toimenpideohjelmaan.

D Kumppanuusryhmien työmenetelmät

I Organisaatio

1 Jäsenyys

Kukin kumppanuusryhmä koostuu kaupunkien viranomaisista (suuret kaupungit), Euroopan komissiosta, EU:n toimielimistä (EIP, ETSK, AK), jäsenvaltioista, kumppanuusvaltioista, asiantuntijoista, kattojärjestöistä (esim. EUROCITIES, CEMR), tutkimusorganisaatioista (esim. URBACT, ESPON, EUKN) ja sidosryhmistä (kansalaisjärjestöt, yritykset jne.). Osallistuminen on vapaaehtoista ja avointa kaikille osapuolille, jotka ovat asiasta kiinnostuneita, toimintaan sitoutuneita⁹ ja valmiita käyttämään voimavarojaan. Tarve säilyttää yllä kuvatun kaltaisen tasapaino ryhmän kokoonpanossa on kuitenkin otettava huomioon. On tärkeää, että kaikilla kumppanuusryhmän jäsenillä on runsaasti kokemusta ja asiantuntemusta aiheesta.

Suositus kumppanuusryhmän kokoonpanoa ajatellen on, että kuhunkin kumppanuusryhmään kuuluisi noin 15–20 kumppania (tasapainoinen kokoonpano¹⁰).

Kaupunkien viranomaisia edustavat kumppanit

- a Viisi seuraavien osapuolten nimeämää kaupunkien viranomaisten edustajaa:
 - i Jäsenvaltiot, URBACT (valvontakomitean hyväksynnän perusteella) sekä alueiden komitea voivat ehdottaa kaupunkien viranomaisia nimettäväksi ryhmän jäseniksi ylijohtajien kokoukselle, joka valitsee ehdokkaiden joukosta enintään kolme kaupunkien viranomaisten edustajaa.
 - ii EUROCITIES ja Euroopan kuntien ja alueiden neuvosto (CEMR) voivat ehdottaa kaupunkien viranomaisia nimettäväksi ryhmän jäseniksi ylijohtajien kokoukselle, joka valitsee ehdokkaiden joukosta enintään kaksi kaupunkien viranomaisten edustajaa. Läpinäkyvyyden ja tasapainoisen edustuksen edistämiseksi nimitysprosessin aikana EUROCITIES-verkoston ja CEMR:in ehdotukset kumppanuusryhmän jäseniksi

⁹ Tässä sitoutuminen tarkoittaa sitä, että johtavissa asemissa olevat henkilöt tukevat toimintaa, osallistuvat siihen aktiivisesti ja johtavat sitä.

¹⁰ Tasapainoinen niin maantieteellisesti kuin myös komission, jäsenvaltioiden, kaupunkialueiden ja muiden sidosryhmien kesken. Mitä kaupunkialueisiin tulee, edustettuina tulisi olla sekä ”suurempia” että ”pieniä ja keskisuuria” kaupunkeja.

esitellään ylijohtajien kokoukselle ennen niiden vahvistamista (tarvittaessa kirjallisen menettelyn kautta).

- iii Jos kumppanuusryhmään ei ole nimetty riittävää määrää kaupunkien viranomaisia, ryhmän koordinaattori voi ehdottaa ylijohtajien kokoukselle kaupunkien viranomaisia ryhmän jäseniksi neuvoteltuaan sitä ennen muiden kumppaneiden kanssa (tarvittaessa kirjallisen menettelyn kautta).

- b Sekä EUROCITIES että CEMR voivat kumpikin nimetä yhden sihteeristön edustajan omasta organisaatiostaan.

Jäsenvaltioita edustavat kumppanit

- c Viisi jäsenvaltiota, joista jäsenmaiden kaupunkiasioista vastaavien ylijohtajien kokous sopii.¹¹

Euroopan komissiota edustavat kumppanit

- d Komission edustajat asiaankuuluvista pääosastoista (edustajien määrää riippuu siitä, kuinka monen pääosaston tulee osallistua kunkin teema-alueen käsittelyyn).

Sidosryhmiä edustavat kumppanit

- e Kumppanuusryhmän koordinaattorit voivat ehdottaa ylijohtajien kokoukselle ryhmän jäseniksi muitakin kuten:
 - i ERI-rahastojen johtavia viranomaisia
 - ii EIP:n edustajia
 - iii Asiantuntijoita (esim. yliopistot)
 - iv Kansalaisjärjestöjen tai (Euroopan tason) taloudellisten ja sosiaalisten kumppaneiden, erityisesti ETSK:n/kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden edustajia
 - v Yksityissektorin edustajia

Tarkkailijat

- f Kumppanuusryhmässä voi olla myös joitain tarkkailijoita (esim. URBACT, EUKN).

Kaupunkien viranomaisten sijaan kumppanuusryhmän jäseniksi voidaan nimetä myös edustajia EU:n alueilta, kumppanivaltioista, kaupunkiyhtymistä tai kaupunkien kansallisista katojärjestöistä minkä tahansa kohdassa 1.a. esitellyn menettelyn kautta.

Mikäli kumppanuusryhmä on ensimmäistä kertaa kokoontuessaan vajaa, kumppanit päättävät keskenään, kuinka etenevät löytääkseen tarvittavat lisäkumppanit. Tämä voi tulla kyseeseen myös silloin, jos kumppanuusryhmän jäsenet eivät osallistu aktiivisesti ryhmän työhön.

Kesto: Kullakin kumppanuusryhmällä on noin kolme vuotta aikaa saada tuloksia aikaan. Kun nämä kolme vuotta ovat kuluneet, kumppanuusryhmä esittelee saavuttamansa tulokset ylijohtajien kokoukselle. Tässä vaiheessa temaattisen kumppanuusryhmän toiminta voidaan lopettaa tai sitä voidaan tarvittaessa jatkaa kumppanien päätöksellä. Ylijohtajien kokous tulee pitää ajan tasalla kaikista kumppanuusryhmässä tapahtuvista institutionaalisista muutoksista.

2 Uudet kumppanuusryhmät

Ehdotukset uusiksi kumppanuusryhmiksi on esiteltävä kaupunkikehityksen työryhmälle. Tämän jälkeen työryhmä antaa ylijohtajien kokoukselle neuvoja uusien kumppanuusryhmien perustamishdotusten suhteen. Ylijohtajien kokous päättää mistä teemasta kumppanuusryhmä perustetaan, ja mikäli ylijohtajien kokous katsoo sen tarpeelliseksi, kaupunkiasioista vastaavien EU-ministerien epävirallinen kokous tekee asiasta päätöksen.

¹¹ Näiden ei tule olla kaupunkikehityksen työryhmän jäseniä, vaan jäsenvaltioiden edustajia, joilla on asiantuntemusta ensisijaisesta teemasta ja riittävät päätöksentekovaltuudet (tyypillisesti joku kyseisestä teemasta vastuussa olevasta ministeriöstä).

3 Koordinaattorit

Välittömästi perustamisensa jälkeen kukin kumppanuusryhmä valitsee jäsentensä joukosta yhden tai useamman koordinaattorin. Koordinaattori tai koordinaattorit toimivat kunkin kumppanuusryhmän kokouksen puheenjohtajina. Koordinaattorit ovat keskeisiä toimijoita kaupunkiagendan toimivuuden kannalta. He toimivat itse kumppanuusryhmän jäsenten sekä muiden asiasta kiinnostuneiden kaupunkien viranomaisten, komission ja jäsenvaltioiden ensisijaisina yhteyshenkilöinä. Kumppanuusryhmät voivat pyytää komissiota helpottamaan prosessia muun muassa kumppanuusryhmien väliseen koordinointiin liittyvissä asioissa sekä avustamaan sihteeristön tehtävien hoitamisessa ja tarjoamaan EU-tason asiantuntemusta.

Koordinaattoreiden odotetaan itse kattavan työnsä kustannukset.

Koordinaattoreiden velvollisuuksiin kuuluvat:

- a Kumppanuusryhmien kokousten järjestäminen: asialistan valmistelu, kutsujen lähettäminen, kokoustilojen järjestäminen (omassa ministeriössä, kaupungintalolla tms.), (ulkopuolisten) puhujien kutsuminen tarpeen mukaan, pöytäkirjan laatiminen jne.
- b Kumppanuusryhmien kokousten puheenjohtajana toimiminen
- c Töiden järjestäminen kumppanuusryhmien kokousten välillä (esim. kirjalliset konsultaatit, osallistumispyynnöt, asiakirjojen valmistelu jne.)
- d Kumppanuusryhmien sekä kaupunkien viranomaisten, komission ja jäsenvaltioiden välisenä linkkinä toimiminen, kaupunkikehityksen työryhmän ja ylijohtajien kokous mukaan luettuna (ml. vuosikertomustiivistelmän laatiminen), sekä erilaisten aiheesta kiinnostuneiden osapuolten, kuten kaupunkien viranomaisten, kyseiseen kumppanuusryhmään kuulumattomien jäsenvaltioiden ja muiden sidosryhmien välisenä linkkinä toimiminen (erityisesti edistymisestä tiedottaminen ja osallistumismahdollisuuksien tarjoaminen esim. kuulemisten, sähköpostin, päivitysten ja konferenssien välityksellä).
- e Yhteistyö muiden kumppanuusryhmien kanssa, kun sillä katsotaan olevan lisäarvoa
- f Osallistuminen ja oman panoksen antaminen muiden työryhmien tai verkostojen työhön
- g Toimintasuunnitelman laatimisen koordinointi
- h Edistysaskelten seuranta ja niistä raportoiminen (mm. verkkosivujen kautta [ks. luku III, työohjelman toinen kappale])
- i Työn koordinointi (esim. sen varmistaminen, että työpanokset valmistellaan ajoissa ja että ne ovat laadukkaita sekä välittäjänä toimiminen, mikäli hyväksyttävään lopputulokseen pääsemisen suhteen on erimielisyyksiä jne.)
- j Toimintaan ja tuloksiin liittyvän viestinnän koordinointi (näkyvyys)
- k Vastuu kumppanuusryhmien saavuttamien tulosten välittämisestä ylijohtajien kokoukselle.

4 Kumppaneiden rooli:

Kumppanuusryhmien kumppaneilla on erityiset roolit ja vastuut:

- a He antavat oman panoksensa toimintasuunnitelmaan kuuluvien erilaisten toimintojen toteuttamiseen,
- b He osallistuvat kumppanuusryhmän tekniseen työhön omien resurssiensa puitteissa,
- c He antavat kumppanuusryhmän työhön oman panoksensa sekä yksilöllisen asiantuntemuksensa että edustamansa organisaation laajemman tietämyksen kautta,
- d He osallistuvat kumppanuusryhmää koskevaan keskusteluun omalla alueellaan.

II Vaiheet ja tulokset

Ensimmäinen askel - tilanteen arviointi

Työn ensimmäisessä vaiheessa kumppanuusryhmän jäsenet tunnistavat, millaista työtä heidän omalla ensisijaisella alueella jo tehdään (näitä asioita käsittelevät strategiat, toimenpiteet ja työryhmät/verkostot EU-tasolla). Koska tavoitteena on välttää päällekkäistä toimintaa

ja ennemminkin varmistaa toimiva koordinointi ja vahvistaa jo käynnissä olevaa toimintaa, tämä askel on ratkaisevan tärkeä sen kannalta, kuinka kumppanuusryhmien rakentamisessa päätetään edetä (esim. ensisijaisen teeman pääaiheiden tarkistaminen tai tärkeimpien monialaisten näkökohtien asiaankuuluvuuden arviointi [kuten kohdassa C.1. mainittiin], kumppanuusryhmän soveltamisalan rajausta, aktiivisen osanoton järjestäminen nykyisiin strategioihin, toimenpiteet ja työryhmät/verkot sen varmistamiseksi, että kaikkien jäsenvaltioiden kaupunkiulottuvuus otetaan huomioon jne.). Tässä tilanteen arviointivaiheessa kumppanuusryhmän jäsenet myös etsivät rahoituslähteitä ja asiantuntemusta, jota voisi hyödyntää kumppanuusryhmän toiminnassa. Komissio osallistuu työhön huolehtimalla tilanteen arvioinnista EU-tasolla.

Toinen askel - Valmistelutoimet (ongelmakohtien ja toimintamahdollisuuksien tunnistaminen)

Toisen vaiheen aikana kumppanuusryhmän jäsenet tunnistavat ongelma-alueita ja toimintamahdollisuudet selvittääkseen ne osa-alueet, joihin toimintasuunnitelmassa tulisi keskittyä. Tämä vaatii syvällistä tutkimusta ja analyttistä työtä. Näitä toimia voi toteuttaa yhtä lailla EU-tasolla, kansallisella tasolla tai paikallisella tasolla. Tuloksena olisi lista valmistelutoimista, joita tarvitaan lopullisten toimenpiteiden määrittelemiseksi. Kumppanuusryhmä ottaa huomioon ja kunnioittaa niiltä jäsenvaltioilta saatavissa olevaa tietoa, joilla ei ole edustusta ryhmässä.

Kolmas askel - Tavoitteiden ja tulosten määrittely

Kolmannessa vaiheessa kumppanuusryhmän jäsenet sopivat toimenpiteistä, joilla ensisijaisen teeman ongelmiin tartutaan (toimintasuunnitelma). Ehdotettujen toimien tulee kunnioittaa toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteita. Tämän vaiheen tulisi mielellään tapahtua kumppanuusryhmän ensimmäisten 6–12 toimintakuukauden aikana. Kullekin kumppanuusryhmälle on tarjolla mallisuunnitelma ja siihen tulisi sisältyä:

- a Toimenpiteet, joihin saattaisi esimerkiksi kuulua:
 - i Ehdotuksen luominen nykyisen EU-lainsäädännön ja rahoitusvälineiden käytön parantamiseksi tai muuttamiseksi.
 - ii Tutkimusprojektin toteuttaminen mahdollisten ratkaisujen löytämiseksi ja/tai EU:n laajuisten tiedon puutteiden korjaamiseksi.
- b Tiekartta kustakin toimesta, josta käyvät ilmi tavoitellut tulokset, määräajat sekä vastuussa oleva organisaatio (esim. komissio, osallistuva jäsenvaltio, kaupunkien viranomaiset jne.)
- c Toiminnalle voisi asettaa mittareita ja tavoitteita, mikäli se on tarkoituksenmukaista (mutta vain siinä tapauksessa, että toimintasuunnitelman ja tavoitteen välillä on suora yhteys).

Neljäs askel - Toimintasuunnitelman toteuttaminen

Neljännessä vaiheessa kumppanuusryhmän jäsenten tulisi koordinoita (parempaan sääntelyyn, rahoitukseen ja tiedonvaihtoon tähtäävä) työnsä toimintasuunnitelman toteuttamiseksi muiden kumppanuusryhmän kumppaneiden ja muiden asiasta kiinnostuneiden osapuolten eli muiden jäsenvaltioiden, kaupunkien viranomaisten ja asiaan liittyvien nykyisten kaupunkiverkostojen kanssa (kun toimintasuunnitelma on laadittu ja siitä on sovittu). On tärkeää, että kumppanuusryhmien jäsenet kehittävät yhteyksiä asianmukaisten viranomaisten/organisaatioiden/yritysten/sidosryhmien kanssa ja tekevät työnsä täysin läpinäkyvällä tavalla.

Viides askel - Kumppanuusryhmän arviointi

Ylijohtajien kokous koordinoi kumppanuusryhmän työn arvioinnin kolmen vuoden jälkeen tai aikaisemmin, jos kokous katsoo sen aiheelliseksi. Ryhmän tulokset tulisi esitellä ylijohtajien kokoukselle. Arviointi tuottaa tietoa muille olemassa oleville ja uusille kumppanuusryhmille ja, mikäli asianmukaista, siihen tulisi sisältyä yleisiä ehdotuksia lisätutkimusta varten.

III Käytännön asiat

1 Kokoukset ja kokoontumiset

Kukin kumppanuusryhmä päättää itse, kuinka usein se kokoontuu. Tilanteen arviointivaiheen aikana kumppanuusryhmä voi kokoontua kerran kahdessa kuukaudessa. Muissa vai-

heissa kumppanuusryhmä voisi tavata vähintään kuuden kuukauden välein keskustellakseen toimintasuunnitelman edistymisestä. Kokoukset suositellaan pidettäväksi muiden kokousten tai tapahtumien (esimerkiksi EUROCIITIES-verkoston jonkin työryhmän järjestämän temaattisen tapahtuman) yhteydessä, jotta saadaan aikaan synergiaetuja muiden aloitteiden kanssa ja päästään tiedottamaan kumppanuusryhmän tilanteesta laajalle yleisölle.

Lisäksi kerran vuodessa Komissio aikoo järjestää kaikkien koordinaattoreiden kesken kokouksen, joissa voi keskustella työn edistymisestä, tunnistaa synergioita eri kumppanuusryhmien välillä ja nostaa esiin organisointiin liittyviä kysymyksiä, joita komissio ja jäsenvaltiot voisivat ratkaista.

Komissio aikoo myös mahdollistaa vuosittaisen tapaamisen, jossa kumppanuusryhmien kaikki kumppanit ja muut kaupunkiagendasta kiinnostuneet tapaavat vaihtakseen näkemyksiä ja verkostoituakseen.

2 Nettisivut

Verkkoon on avattu sivusto (www.urbanagenda.nl), joilta löytyy yleistä tietoa kaupunkiagendasta sekä tietoa eri kumppanuusryhmistä, kuten tietoa ryhmän toimintaan osallistuvista kumppaneista, kokoontumisista ja toimenpiteiden tuloksista, työasiakirjoja, uutisia, kokouspäivämääriä jne. Verkkosivusto antaa muille kiinnostuneille sidosryhmille tilaisuuden antaa oma panoksensa kumppanuusryhmän käsillä olevaan työhön tai toimintasuunnitelmiin sekä ilmaista halukkuutensa liittyä kumppanuusryhmään tai antaa muuten panoksensa sen työhön. Koordinaattorit vastaavat verkkosivuston päivityksistä. On välttämätöntä, että jokainen kumppanuusryhmä pitää verkkosivuston ajan tasalla avoimuuden takaamiseksi.

3 Edistysaskelien seuranta ja niistä raportointi

Kumppanuusryhmät seuraavat työnsä edistymistä ja jättävät vuosikertomustiivistelmän edistysaskelista kaupunkikehityksen työryhmälle. Tältä pohjalta kaupunkikehityksen työryhmä laatii vuosittain tiiviin yhteenvedon kumppanuusryhmien saavuttamista edistysaskelista (jota vaihtuva EU:n puheenjohtajamaa koordinoi yhteistyössä Euroopan komission kanssa). Ylijohtajien kokouksen annettua hyväksyntänsä puheenjohtajamaa informoi asiasta ylijohtajien kokouksen tuloksen pohjalta kaupunkiasioista vastaavia EU-ministereitä, Euroopan komissiota, Euroopan parlamenttia sekä unionin neuvoa-antavia elimiä (AK, ETSK) kaupunkiagendan edistymisestä.

4 Kumppanuusryhmien taloudellinen tuki

Vuoden 2016 aikana Alankomaat on tukenut taloudellisesti neljää ensimmäistä (pilotti) kumppanuusryhmää, jotka olivat ilmanlaatu, asuminen, kaupunkiköyhyys sekä maahanmuuttajien ja pakolaisten kotouttaminen.

Antaakseen lähtösysteeyksien ensimmäisille pilottikumppanuusryhmille Alankomaat varasi kunkin kumppanuusryhmän työn tukemiseen 50 000 euroa (mm. asiantuntijoiden palkkaamiseen ja tutkimustyöhön). Vaikka kunkin kumppanin tulisi itse vastata matka- ja majoituskuluistaan (ts. osallistuminen tulisi katsoa heidän normaaleihin työtehtäviinsä kuuluvaksi; se on todelliseen työntekoon sitoutumisen ehto), pilottikumppanuusryhmät osoittivat, että joidenkin kumppaneiden mielestä osallistuminen on vaikeaa ilman rahallista korvausta. Jos tarpeen, tukibudjettia voi (osittain) käyttää kumppaneille maksettaviin korvauksiin.

Amsterdamin julkilausumassa jäsenvaltiot kehottavat Euroopan komissiota tarjoamaan teknistä perusapua kumppanuusryhmille 1.1.2017 alkaen.

Jotkut toimintasuunnitelmaan sisältyvistä toimista voivat vaatia rahoitusta. Näin ollen on tärkeää, että kumppanuusryhmien jäsenet päättävät itse rahoituslähteistään, ja ylläpitävät tiiviitä yhteyksiä rahoitusviranomaisten ja -laitosten kanssa (pankit, julkiset viranomaiset, EIP, ERI-rahastojen johtavat viranomaiset jne.) ja pitävät tarkasti silmällä asiaan liittyviä

EU:n hankehakukutsuja, joita toteutetaan esim. Urban Innovative Actions-, HORIZON-, COSME- ja LIFE ohjelmien puitteissa. Jos toimintasuunnitelmaan sisältyvät toimet vaativat rahoitusta, rahoitustapa tulisi kuvailla toimintasuunnitelmassa.